

A Nyírő–Nyírő családfa és a megtalált címereslevél ellenőrzése

A kutatás eredménye röviden

A jelenleg rendelkezésre álló családfa-részletek és a történeti források alapján **nem tekinthető bizonyítottnak, hogy a Wikikönyvekben látható, oroszlános Nyírő–Gyöngyössy címer a te közvetlen apai ágad címere**. A bizonyítékok jelenleg inkább arra mutatnak, hogy a családfa egy **erdélyi, valószínűleg nagybányai városi Nyírő-ághoz** kapcsolódik, míg a fényképen látható armális egy **Abaúj–Sáros–Földes irányban követhető Nyírő–Gyöngyössy családhoz** tartozott.

A legfontosabb helyesbítés: a fényképen látható pergamen **nem az 1722-ben III. Károly által Nyírő Istvánnak adományozott nógrádi armális**. A Wikikönyvek fájlleírása a tárgyat „Nyírő és Gyöngyössy címeres levél, 1628” néven azonosítja, és a kapcsolódó oldal II. Ferdinánd közös adományaként tárgyalja. A korábban általam mondott azonosítás tehát hibás volt, ezt egyértelműen visszavonom. ¹

A jelenlegi legjobb becslésem:

Állítás	Becsült bizonyosság
A képen ugyanaz a tárgy látható, amelyet a Wikikönyvek Nyírő–Gyöngyössy címereslevélként közöl	95%
A képen valódi kora újkori pergamenarmális látható, nem modern másolat	70–80%
Ez az 1722-es, III. Károly-féle nógrádi Nyírő-armális	5% alatt
A te családot a Nyírő–Gyöngyössy armálisban megnevezett Nyírő János egyenes vagy igazolható oldalági leszármazottja	10–20%
A feltöltött régi családfa egy erdélyi, valószínűleg nagybányai városi Nyírő-családot követ	70–85%
Jelenleg biztonsággal nevezhető „a mi családi címerünknek”	10–15%
Az a következtetés, hogy a címerhasználat még nincs bizonyítva	95%

Ezek nem matematikai vagy genetikai valószínűségek, hanem a rendelkezésre álló források erősségét kifejező kutatói becslések.

Mit árul el a feltöltött családfa

A régi családfa-részleten az olvasható, hogy a felmenői sor körülbelül így halad:

Nyírő János, aki az 1570-es évek végétől városi tisztséget viselt;

Nyírő István, aki a feljegyzés szerint 1612-ben senator lett, és 1624-ben halt meg;

Nyirő Sámuel, akit egy ónedényen vagy óntálon szereplő felirat is igazolhatott; egy újabb **Nyirő István**, aki 1723-ban senator lett és 1735-ben halt meg; **N. Nyirő Sámuel**, juratus, aki 1768-ban halt meg; majd **Nyirő József**, esküdt, polgár és perceptor.

A „senator”, „juratus”, „esküdt polgár” és „perceptor” megjelölések városi tisztségekre utalnak. Különösen fontos, hogy egy erdélyi történeti forrás **Nagybányán név szerint említ egy Nyirő József perceptor**t. Ez nagyon közel áll a családfán szereplő „Nyirő József, esküdt, polgár és perceptor” személyleírásához. Önmagában még nem tökéletes azonosítás, de a név, a tisztség és az erdélyi városi környezet együtt már komoly nyom. ²

A családfán látható korai városi Nyirők történeti háttére sem légből kapott. A Gyulafehérvár városi vezetőrétegéről készült szakmunka több Nyirő nevű városi polgárt és tisztségviselőt is felsorol: Nyirő István 1586-ban városi bíróként szerepel, Nyirő János 1591-ben esküdt polgár, egy másik vagy azonos Nyirő János 1598-ban bíró, majd 1600–1601-ben ismét városi tisztségviselő volt. A forrás azt is kimutatja, hogy egyesek a Szabó/Nyirő kettős névalakot használták. ³

Ez azonban nem jelenti automatikusan azt, hogy a családfádon szereplő valamennyi személy a gyulafehérvári Nyirőkkel azonos. A nagybányai Nyirő József és a gyulafehérvári Nyirők együtt inkább azt mutatják, hogy **a Nyirő név Erdély több városi központjában is jelen volt**, és ezért az azonos vezetéknev nem elegendő a családágak összekapcsolásához.

A modern családfa-részlet alapján a közelebbi vonalon szerepel **Nyirő Gyula, 1960. április 26.**, Tóth Katalin, valamint a következő generációban Nyirő Marcell. A képen látható modern szakasz családi információként értékes, de a régi és a modern rész közötti valamennyi generáció, házasság és település nem látható a két fotón. Emiatt jelenleg nem ellenőrizhető, hogy az 1500-as évektől a huszadik századig valóban megszakítás nélküli, minden ponton okirattal alátámasztott apai sor áll-e előttünk.

A dr. Nyirő Gyulára vonatkozó külső adatok ugyanakkor illeszkednek a családi anyaghoz: a Magyar Nemzeti Névtér szerint szülei **Nyirő Géza és Blaska Gizella** voltak. A Darabanth által árverezett családi iratcsomag szintén megnevezi Nyirő Géza bírót, továbbá Nyirő Béla bányamérnököt. Ez erősen valószínűsíti, hogy az árverési csomag valóban a dr. Nyirő Gyula közvetlen családi környezetét dokumentálta. ⁴

Melyik armális látható valójában a fényképen

A Wikikönyvek fájloldalán a pergamen pontos címe:

„Nyirő és Gyöngyössy címeres levél, 1628”

A címer közelképét külön fájlban ugyancsak „Nyirő és Gyöngyössy címer 1628” néven közlik. Mindkét fájl forrásaként azt adják meg, hogy a tárgy **magántulajdonban volt, a néhai Karacs Zsigmond hagyatékából**, és a fénykép 2024 januárjában a Címerkedvelők köre közösségén keresztül került nyilvánosságra. ⁵

A kapcsolódó címerhatározó oldal szerint az adomány kedvezményezettjei:

Nyirő János, Gyöngyössy János és Gyöngyössy Balázs.

A lapon idézett Herpay-féle adat szerint a nemességszerző Nyírő János György nevű fiának leszármazottai később Földesen éltek, és 1738-ban, majd 1767-ben az eredeti nemeslevéllel igazolták nemességüket Szabolcs vármegye előtt. A szintén idézett Karacs-Veliky-féle változat az oklevél kiadását **1625. április 17-re, Bécsbe** teszi, II. Ferdinánd uralkodása alatt. ⁶

Itt van egy tisztázatlan forrásellentmondás:

- a fájl és a fejezet címe **1628-at** mond;
- a lapon idézett történeti munka **1625. április 17-ét** adja meg.

Ez lehet hibás internetes metaadat, későbbi kihirdetési vagy megerősítési év, esetleg a régi oklevél dátumának félreolvasása. Az eredeti latin záradék vagy hiteles levéltári regeszta nélkül ezt nem lehet eldönteni. Ezért a tárgyat jelenleg célszerű **„1625/1628-as Nyírő-Gyöngyössy armálisként”** megjelölni.

A lényeg azonban nem az év eltérése, hanem a családi vonal: a forrás által követett leszármazási sorban ismételt **György nevű személyek**, Abaúj, Sáros, Szabolcs és Földes jelennek meg. A te családfád látható korai sora ezzel szemben:

János → István → Sámuel → István → Sámuel → József,

és a tisztségek, valamint a Nyírő József perceptorra vonatkozó adat az erdélyi-nagybányai környezet felé mutat. Ez a két sor jelenleg nem találkozik.

Miért különbözik az 1722-es Nyírő-címer

Nagy Iván történeti genealógiai munkája egy másik Nyírő családról is tudósít. Eszerint **Nyírő István 1722-ben III. Károlytól kapott címeres nemeslevelet**, amelyet Nógrád vármegyében hirdettek ki. E címer pontos leírása:

- kék pajzs;
- zöld talajon ágaskodó, kettős farkú, koronás oroszlán;
- az oroszlán zöld ágat tart;
- a sisakdíszben hasonló oroszlán kardot emel;
- a takarók arany-kék, illetve ezüst-vörös színűek.

Ugyanez a forrás rögtön hozzáteszi, hogy Erdélyben több különféle Nyírő család létezett, köztük bácsai, alvinci és bányai ágak, továbbá Magyarországon ceglédi Nyírő család is előfordult. ⁷

Ez két okból döntő:

Egyrészt a 1722-es címer leírása **nem azonosítható biztonsággal** a fényképen látható, rendkívül összetett, több mellékpajzzsal és közösen ábrázolt címerelemekkel díszített Nyírő-Gyöngyössy armálissal.

Másrészt Nagy Iván saját megfogalmazása szerint is több, egymástól elkülönülő Nyírő család élt. Ebből az következik, hogy nem létezett szükségszerűen egyetlen, valamennyi Nyírő vagy Nyírő nevű ember által használható „általános Nyírő-címer”. A címert annak a családi ágaknak a leszármazottai használhatták történetileg megalapozottan, amelynek őse az adott adományban szerepelt.

A te családfád korai személyei már jóval 1722 előtt városi tisztségeket töltöttek be. A családfán szereplő 1723-as senator Nyirő István emiatt nem azonosítható pusztán az év közelsége alapján a Nógrádban nemesített Nyirő Istvánnal. Az egyik adat erdélyi városi tisztségre, a másik királyi nemesítésre és Nógrád vármegyére vonatkozik.

A jelenlegi adatok alapján annak esélyét, hogy a nógrádi, 1722-es, zöld ágat tartó oroszános címer a te közvetlen családi ágadhoz tartozott, **legfeljebb 5-10%-ra** becsülöm.

A névírás kérdése

A **Nyirő**, **Nyíró**, **Nyírő**, sőt régebbi forrásokban a **Nyireő** alakok közötti különbség önmagában sem rokonságot nem bizonyít, sem rokonságot nem zár ki. Nagy Iván következetesen a „Nyirő” alakot használja, a mai címerhatározó „Nyirő”-t ír, a kora újkori források pedig többféle írásmódot és kettős foglalkozásneveket, például Szabó/Nyirő alakot is alkalmaznak. ⁸

Ezért az, hogy neked már hosszú í-vel, **Nyirőként** szerepel a neved, míg apád és a korábbi nemzedékek rövid i-vel, **Nyirőként** írták, nem jelent családtörténeti törést. A kutatás során az alábbiak sokkal fontosabbak:

születési hely, vallás, szülők neve, házastárs, foglalkozás, lakóhely, tanúk, keresztszülők és az egymást követő eredeti anyakönyvi bejegyzések.

A hosszú í használata tehát nem csökkenti az esetleges címerjog történeti kapcsolatát. A probléma nem a helyesírás, hanem az, hogy a két családi vonal között egyelőre hiányzik az okiratos összekötés.

A Darabanth-csomag és az armális holléte

A Darabanth 2023-as negyvenedik árverésén valóban szerepelt a **11381. tétel**, amelyet így írtak le:

körülbelül 1880–1920 közötti, dr. Nyirő Gyula családjának okmányhagyatéka, benne Nyirő Béla bányamérnök és Nyirő Géza bíró iratai, kinevezések, bizonyítványok és feliratozott csoportképek.

Ez tehát valódi és fontos családtörténeti anyag volt. ⁹

Ugyanez vagy legalábbis azonos leírású csomag később a Darabanth 443. gyorsárverésén **13647. katalógusszámmal**, 10 000 forintos kikiáltási árral jelent meg. Az oldal nulla ajánlatot jelez, és azt, hogy a tétel már nem érhető el. Ez arra utal, hogy azon az árverésen nem kelt el; abból azonban nem következik biztosan, hogy jelenleg is a Darabanthnál van. Visszakerülhetett a beadóhoz, később eladhatták más csatornán, vagy újabb aukcióra kerülhetett. ¹⁰

A Darabanth-csomag **nem azonos** a 1625/1628-as pergamenarmálissal. A katalógus 1880–1920 közötti iratokat, bizonyítványokat, kinevezéseket és fényképeket sorol fel; sem armalist, sem pergament, sem tizenhetedik századi címereslevelet nem említ. ¹¹

Az eredeti pergamenről jelenleg csak ennyi állítható:

- 2024 januárjában magántulajdonként írták le;
- a néhai Karacs Zsigmond hagyatékából származott;

- a fénykép Gagyí Attila közvetítésével került nyilvánosságra;
- az aktuális tulajdonos neve és a tárgy fizikai helye nem nyilvános. ⁵

Tehát az armális hollétének legjobb nyoma nem a Darabanth, hanem **Karacs Zsigmond hagyatékának kezelője, Gagyí Attila, illetve a Címerkedvelők köre.**

A bizonyításhoz szükséges döntő lánc

A jelenlegi családfa alapján a legvalószínűbb kutatási irány nem az, hogy azonnal a földesi György-ághoz próbáljuk kapcsolni a családot, hanem először a saját, erdélyi vonalat kell megszakítás nélkül igazolni:

Nyíró Marcell → Nyíró Gyula → az 1924-ben született Nyíró Gyula → dr. Nyíró Gyula → Nyíró Géza bíró → az ő apja és nagyapja → a nagybányai Nyíró József és korábbi városi Nyírók.

Ehhez a Darabanth iratcsomag különösen értékes lehet, mert éppen azt a nehéz, 1880–1920 közötti szakaszt dokumentálhatja, amely összeköti dr. Nyíró Gyula nemzedékét a tizenkilencedik századi Nyírókkal.

A címer bizonyításához két külön vizsgálat szükséges.

Először meg kell állapítani, hogy a családfa valóban eljut-e hiteles anyakönyvi és levéltári dokumentumokkal a feltöltött régi táblázat Nyíró József, Sámuel és István nevű személyeihez. A családfa önmagában fontos támpont, de az egyes összekötő vonalak forrásjelzések nélkül még állítások, nem elsődleges bizonyítékok.

Másodszor meg kell vizsgálni, hogy ennek az erdélyi vagy nagybányai ágak volt-e saját armálisa, pecsétje vagy nemességigazolása. Nagy Iván „bányai Nyíró” családra vonatkozó megjegyzése különösen érdekes, mert földrajzilag és társadalmilag közelebb állhat a családfádhoz, mint akár a nógrádi 1722-es, akár a földesi 1625/1628-as ág. ⁷

A végső következtetésem ezért:

A megtalált címer történetileg valóban kapcsolódik egy Nyíró nevű családhoz, de jelenleg valószínűbb, hogy nem a te közvetlen Nyíró családágad címere.

A te családod esetében a feltöltött adatok inkább egy **regi erdélyi, valószínűleg nagybányai városi és tisztviselői dinasztia**ra mutatnak. Ennek akár saját, még fel nem kutatott címere vagy pecséthasználata is lehetett. A Nyíró–Gyöngyössy armális csak akkor válik igazolhatóan a családotok címereslevelévé, ha előkerül egy dokumentált rokoni kapcsolat a családfád valamelyik tagja és az armálisban megnevezett Nyíró János, illetve annak György nevű leszármazási ága között.

¹ ⁵ https://hu.wikibooks.org/wiki/F%C3%A1jl%3AAny%C3%ADr%C5%91_%C3%A9s_Gy%C3%B6ngy%C3%B6ssy_c%C3%ADmeres_lev%C3%A9l%2C_1628.jpg
https://hu.wikibooks.org/wiki/F%C3%A1jl%3AAny%C3%ADr%C5%91_%C3%A9s_Gy%C3%B6ngy%C3%B6ssy_c%C3%ADmeres_lev%C3%A9l%2C_1628.jpg

² https://real-eod.mtak.hu/2988/1/PH_IX.pdf
https://real-eod.mtak.hu/2988/1/PH_IX.pdf

3 <https://real.mtak.hu/125939/1/ETF%20GalfiE.pdf>

<https://real.mtak.hu/125939/1/ETF%20GalfiE.pdf>

4 <https://magyarnemzetinevter.hu/szemelyi-nevter/?date=2026-03-04&id=665141>

<https://magyarnemzetinevter.hu/szemelyi-nevter/?date=2026-03-04&id=665141>

6 [https://hu.wikibooks.org/wiki/C%C3%ADmerhat%C3%A1roz%C3%B3/Ny%C3%Ír%C5%91_c%C3%Ímer](https://hu.wikibooks.org/wiki/C%C3%ADmerhat%C3%A1roz%C3%B3/Ny%C3%ADr%C5%91_c%C3%ADmer)

[Ny%C3%Ír%C5%91_c%C3%Ímer](https://hu.wikibooks.org/wiki/C%C3%ADmerhat%C3%A1roz%C3%B3/Ny%C3%Ír%C5%91_c%C3%Ímer)

https://hu.wikibooks.org/wiki/C%C3%ADmerhat%C3%A1roz%C3%B3/Ny%C3%Ír%C5%91_c%C3%Ímer

7 8 <https://www.pechy-de-pechujfalu.hu/myfiles/htmls/nagyivan/nix08w/nix08w-Title.html>

<https://www.pechy-de-pechujfalu.hu/myfiles/htmls/nagyivan/nix08w/nix08w-Title.html>

9 11 https://galerianev.axioart.com/tetel/cca-1880-1920-dr-nyiro-gyula-1895-1966-orvos-elme-ideggy?set_lang=hu

https://galerianev.axioart.com/tetel/cca-1880-1920-dr-nyiro-gyula-1895-1966-orvos-elme-ideggy?set_lang=hu

10 <https://www.darabanth.com/hu/443-Gyorsarveres/443.0/Mutargy-papirregiseg-egyeb/Tortenelmi-dokumentumok-keziratok-erdekessegek~500022/cca-1880-1920-dr-Nyiro-Gyula-1895-1966-orvos-elme-ideggyogysz-egyetemi-tanar-az-orvostud~II2867364>

<https://www.darabanth.com/hu/443-Gyorsarveres/443.0/Mutargy-papirregiseg-egyeb/Tortenelmi-dokumentumok-keziratok-erdekessegek~500022/cca-1880-1920-dr-Nyiro-Gyula-1895-1966-orvos-elme-ideggyogysz-egyetemi-tanar-az-orvostud~II2867364>